

Mag het een pondje meer zijn?

Maart, 2022. Mijn man en ik zitten voor het eerst sinds 2,5 jaar weer in een vliegtuig. Gang-padstoelen gereserveerd. KN95-maskers op. Handbagage onder onze stoelen. We vliegen van Tallahassee, via Atlanta, naar Denver en rijden dan naar Boulder om onze zoon die we al sinds negen maanden niet meer in 3D gezien hebben te bezoeken. UC Boulder heeft een week lentevrij en we gaan een rondrit maken. Met de auto rijden we van Boulder naar West Yellowstone.

Susanne Cappendijk

Biotechniek correspondent buitenland, susanne@semperclarus.com

Afbeelding 1.
Een kudde met bizens in
Yellowstone National Park.

Met de belofte om niet te zingen in de auto beginnen we aan onze twaalf uur durende roadtrip, zo'n 620 mijl die ons door nieuwe staten voert, zoals Wyoming en Montana. West Yellowstone wordt wel de 'Gateway To Yellowstone National Park (YNP)' genoemd. Was ik wel even vergeten dat het nog steeds winter was in Montana, dus de 'Poort' was gesloten. De enige weg om YNP binnen te komen ligt aan de noordzijde. Rijden van West Yellowstone naar de noordingang was een prachtige drie uur durende rit. We hadden geluk, de bizens trokken in kuddes door het park (Afb. 1), de weg in het park was sneeuwvrij, de temperatuur was goed, de zon scheen, en de 'Mammoth Hot Springs' produceerden zoveel zwavelgeur dat mijn kokhalsreflex niet meer kon reageren (Afb. 2). Kortom, de perfect dag om YNP te bezoeken.

Voordat we aan onze terugreis naar Boulder begonnen, bezochten we het 'Grizzly & Wolf Discovery Center (GWDC)' dat om de hoek van ons huurappartement is gehuisvest (<https://grizzlyctr.givecloud.co>). Een van de vrijwilligsters presenteerde het wolvenverhaal. Zij was zo ongelooflijk goed in vertellen dat ik onmiddellijk na haar presentatie vroeg of ik een interview kon opzetten met haar of een collega. Ze zei dat, gebaseerd op mijn uitleg wat Biotechniek is, ik dit interview beter kan doen met haar collega/baas. Dus zo gezegd zo gedaan.

<https://grizzlyctr.givecloud.co>

Afbeelding 2. De Mammoth Hot Spring-terrassen in Yellowstone National Park.

Welzijnscoördinator en bedrijfsleidster dierverzorging

Het is vrijdagmiddag 14 uur in NYC en 12 uur in West Yellowstone en ik ben gereed voor het interview met Gretchen Heine, die zo'n 14,5 jaar werkt bij het GWDC. Ze is niet alleen de 'Animal Welfare Coordinator' (dierenwelzijnscoördinator), maar ook de algemene bedrijfsleidster, en teamleidster/diervorzorgster voor de wolven, otters, reptielen, amfibieën-en vissenafdeling. Gretchen heeft haar diploma gehaald in diermanagement aan de universiteit in Nebraska. Het meest leerzame element dat bijgedragen heeft aan haar huidige vaardigheden wijt ze aan haar stage in de dierentuin van Buffalo, NY, waar ze voor het eerst begon te begrijpen wat dierenwelzijn betekent en hoe je welzijn kunt verbeteren. In Gretchen's woorden: "Het werken met dieren is zoals we weten dynamisch. Geen werkdag is hetzelfde, er is altijd wel iets aan de hand. Wat je leert in de boeken is goed, maar als je in de praktijk bezig bent dan vallen pas de puzzelstukjes in elkaar. Om in het centrum met dieren te kunnen werken is het aanbevolen dat je een biotechnische achtergrond hebt, maar dat alleen is niet genoeg, is mijn ervaring. Een diervorzorger, die ook nog passie heeft voor dieren en een realistische kijk heeft op, en kan werken met de dynamiek van onze dieren, dat is de ideale diervorzorger en collega die we zoeken".

Dierengedrag

Gretchen is de dierenwelzijnscoördinator bij het GWDC, wat houdt dat precies in? Zij zorgt ervoor dat alle dieren in het centrum niet alleen fysiek, maar ook mentaal en medisch op topniveau verzorgd worden. Dit doet ze met haar team, waar sinds twee maanden ook een dierenarts zeven dagen per week werkt. Gretchen bestudeert het gedrag van alle dieren in het centrum. Hoe gebruiken de dieren hun habitat? Wordt de hele leefomgeving gebruikt, waarom of waarom niet? Ze gebruikt hiervoor Zoo Monitor. Dit is een app die gedragsdata registreert en helpt met het evalueren en maken van managementbeslissingen die het welzijn van dieren verhogen. Aan de hand van het geobserveerde gedrag wordt bijvoorbeeld de kooiverrijking of het voedingspatroon aangepast. Het zijn de dieren die de keuze maken. Gretchen en haar team zorgen dat de

How much do the bears weigh?
As of: 3/18/22

Sam	943 lbs	428 kg
Coram	681 lbs	309 kg
Grant	563 lbs	255 kg
Bo	462 lbs	210 kg
Nakina	435 lbs	197 kg
Spirit	391 lbs	177 kg
Condi	358 lbs	162 kg
Seeley	344 lbs	156 kg

Afbeelding 3. De gewichten van de acht Grizzlyberen.

keuzes gerespecteerd worden. De manier waarop Gretchen over de dieren praat toont haar passie en respect voor deze dieren. In dit centrum hebben verzorgers geen fysiek contact met de dieren. De dieren worden getraind met het oog op medisch handelen, maar ze associëren hun verzorgers niet direct met voedsel.

Hoe weeg je een Grizzlybeer?

Toen we op bezoek waren in het centrum viel me als eerste een informatiebord op met het gewicht van de beren (Afb. 3). Hoe weeg je zo'n beer? Gretchen vond dit een heel geinige vraag en met passie ging ze dit uitleggen. "Twee keer per maand worden alle beren gewogen. De beren zijn door de staf getraind op het geluid van rammelende hondenbrokken. Als een van de diervverzorgers gaat rammelen met de hondenbrokken, vormen de beren een rij en lopen om de beurt, via een buitengang, die aan hun habitat gekoppeld is, naar de weegschaal. Wat is de beloning? Het is niet de verzorger die rammelt met de hondenbrokken, maar de tweede verzorger die bij de weegstaal staat (aan de andere kant van het hek) die de beloning geeft, een lepel vol met pindakaas. De beer likt lekker aan de pindakaas en wordt gewogen. Als ze het gewicht hebben geregistreerd, rammelt de tweede verzorger met hondenbrokken en dan weet de beer dat het weegavontuur klaar is. Het is een efficiënt en snel proces. Het team weegt acht Grizzly's in minder dan 20 minuten. Alle beren zijn intensief getraind en het magische woord is hier eten. Bij beren draait het leven om eten."

Waarom worden beren naar jullie centrum gestuurd?

"Mensen interfereren met de natuurlijke omgeving waar deze beren leven en volgen vaak niet de regels van het park of andere instanties. Ze slaan het advies 'Geen beren benaderen of voedsel laten slingeren' in de wind.. Sommigen leggen zelfs voedsel klaar voor de beren (en ook andere dieren), slaan voedsel op de verkeerde manier op, vullen vogelhuisjes met voer, laten de garagedeur open staan of vergeten de vieze grill. Als je weet dat beren op een afstand van 36 km voedsel kunnen ruiken is er niets veilig. Als de voedselbron in een woonwijk gelokaliseerd is, dan komen de beren de wijk in. Sommige bewoners hebben een Karelische berenhond als huisdier. Dit zijn honden die oorspronkelijk uit Finland komen, van nature erg agressief zijn en niet alleen beren, maar ook rendieren en wilde zwijnen aanvallen. Als er een beer gesignaleerd is in een wijk en er zijn geen

Afbeelding 4 en 5. Grizzlyberen testen speciale beerbestendige voedselcontainers.

honden om de beer weg te jagen, dan zijn er twee keuzes. De beer wordt gevangen en geëuthanaseerd of hij/zij wordt naar ons centrum gebracht. Dit zijn gezonde beren, maar omdat mensen slordig zijn, worden de beren gestraft. De mens faalt op vele gebieden, dit is een van de schrijnende voorbeelden.”

De ‘inbrekerbeer’ – Educatief Programma

“Kan de beer inbreken in de voedselcontainers? In het berenbuitenverblijf bouwen wij kampeerscenario’s compleet met tent, kampvuur en de voedselcontainers die getest gaan worden (Afbeeldingen 4 en 5). Door de containers te testen kunnen we levens redden. Als de containers beerbestendig zijn kunnen ze door de gemeenschap en in de parken gebruikt worden. Ik sta er iedere keer weer verbaasd van hoe slim en creatief beren zijn in het openbreken van deze containers. Misschien is het wel het publiek dat deze inventiviteit stimuleert of het feit dat er geroosterde marshmallows in de containers zitten. We benadrukken iedere keer weer dat mensen, als ze gaan kamperen, voorzichtig moeten zijn met voedsel en hun voedsel op de juiste manier op moeten bergen, zodat de beren uit de buurt blijven. In de natuur is er geen hekwerk dat beer en mensen scheidt, zoals bij ons in het centrum.”

Hoeveel eet een beer?

“In het wild komt een beer rond maart-april uit de winterslaap. Onze beren hebben geen winterslaap omdat we hen het hele jaar voeden. Ze worden wat lui in de winter en wij passen hun dieet aan. Een beer eet dagelijks zo’n 9-11 kg voer. In de winter gaan ze terug naar ongeveer 2 kg per dag. Om hen gezond te houden kijken we naar hun voedselinname en niet zozeer naar hun gewicht. Wat eten ze wel, wat laten ze liggen. We passen op basis daarvan hun dieet aan.”

Waar komt het eten voor alle dieren vandaan?

- Fruit: iedere dag komt er een lading met fruit en groenten van de twee plaatselijke supermarkten. Een appel met een deukje, een druif met een vlekje, een meloen met een bruine plek. Een klant koopt het niet, dus prima eten voor onze dieren. Een keer per week rijdt een stalfid naar Bozeman, 3-4 uur rijden, om 1-4 paletten met fruit op te halen. Dit fruit wordt in grote vriezers gelegd en vervoerd wanneer nodig.

Afbeelding 6. Moederwolf (vooraan) met een van haar vijf opgevoede zonen.

Afbeelding 7. Gretchen met twee handopgefokte wolven.

- Vis: het centrum werkt samen met een plaatselijke visserij, die levende en dode forellen, zoals de regenboogforel en de Yellowstone Cutthroat bezorgt. Deze voedselbron zorgt ervoor dat de dieren hun eiwitten binnenkrijgen. De dode vissen worden ingevroren. De levende vissen worden in de vijvers uitgezet en de otters, adelaars en beren jagen op de vissen.
- Vlees: de wolven eten voornamelijk vlees. Jagers brengen hun vangst naar een vleesverwerkingsbedrijf waarvan het centrum het afvalvlees krijgt. Gretchen: "We krijgen rendier, hert, eland en soms ook bizonvlees, inclusief de botten. We nemen geen vlees meer aan van boeren die prooi geschoten hebben omdat we een aantal jaren geleden vergiftigd vlees kregen."

De wolven eten ook hondenbrokken en soms dineren ze met een visje maar dat is meer een traktatie voor hen. De oudere beren krijgen een supplement om hun gewrichten gezond te houden. De beren zijn soms een beetje moeilijk wanneer het aankomt op pillen, maar met een beetje honing kun je wonderen doen. Wolven krijgen hun medicatie en supplementen meestal in een vloeistof. Ze zijn heel slim en als ze denken dat het eten iets anders ruikt of er iets in kan zitten dan rollen ze zich over het eten heen tot het helemaal plat is. Gretchen: "Het was een bende met pindakaas en ik heb nog nooit zulke platte hotdogs gezien."

Een beer wegen is gemakkelijk – maar hoe weeg je een wolf?

Deze vraag bracht een glimlach op Gretchens gezicht en ze zei: "We wegen de wolven niet, tenzij ze voor een medische ingreep verdoofd moeten zijn. Wolven zijn schichtig en wantrouwend als het op mensen aankomt. We hebben in het centrum twee wolven die met de hand opgevoed zijn en deze wolven kunnen redelijk gemakkelijk gewogen worden (Afb. 7). Dit in tegenstelling tot de andere wolven die door hun ouders opgevoed zijn in het centrum (Afb. 6)."

Momenteel zijn Gretchen en haar staf aan het werk met een planningscommissie om een constructie te ontwerpen voor het toekomstige nieuwe wolvengebouw waar de dieren gewogen kunnen worden met minimale humane interactie (natuurlijke aanpak).

Minimale humane interactie tussen dier en verzorgers

"De reden waarom we kiezen voor deze minimale interactie is niet vrijwillig. West Yellowstone is een plek die socio-economisch gezien moeilijk is om te wonen. Als wij een intense training doen met onze vrijwilligers en de dieren, en de vrijwilliger gaat weg, dan zijn het onze dieren die hier enorm

onder lijden. We wonen erg geïsoleerd. We zijn seizoensgebonden en je hebt het waarschijnlijk zelf gemerkt toen je in West Yellowstone was, dat alle restaurants en andere attracties gesloten zijn. We hebben twee supermarkten en een aantal motels, maar er is bijna geen werk. Grotere steden zoals Bozeman (in het noorden van Montana) en Idaho Falls (zuiden) zijn beiden bijna twee uur rijden hiervandaan. De poort naar Yellowstone-park is gesloten gedurende de winter wat verder bijdraagt aan onze isolatie. Door al deze factoren is onze verloop in personeel redelijk hoog. Een andere factor die meespeelt, is dat je een hoop geduld moet hebben als je dieren moet trainen om bepaalde handelingen te doen. En dat is niet voor iedereen weggelegd.”

Hoe ziet een ‘normale’ dag eruit in je agenda?

“Het winterschema, augustus tot mei, loopt van 7 uur in de ochtend tot 4 uur in de middag. Als het zomerseizoen begint draaien we langere diensten. Op dit moment is er niet genoeg personeel, dus iedereen die aanwezig is helpt mee. Bij aankomst check ik eerst visueel alle dieren. Na mijn bevestiging gaan we de roterende schema's draaien. Terwijl de dieren hun ontbijt krijgen in een gedeelte van hun habitat, maken wij het gedeelte schoon waar ze 's nachts geslapen hebben. Van het eetgedeelte gaan een aantal dieren naar de ruimtes waar bezoekers hen kunnen zien. De andere dieren gaan naar een houdgedeelte, waar bezoekers hen niet kunnen zien en zo'n drie tot vier keer per dag worden alle dieren geroteerd. Alle lege ruimtes worden constant schoongemaakt, dit varieert van een kleine tot grote schoonmaakbeurt. We roteren zeven dagen per week, en er is geen verschil tussen week- en weekenddagen.”

Wat is je favoriete dier?

“Ik heb geen favoriet dier, ik werk graag met alle dieren en hou van ze, respecteer ze. Iedere morgen kijk ik er weer naar uit om ze allemaal te zien. Er zijn twee hoofdsecties, aan de ene kant zitten de beren, de roofvogels en de eekhoorns. De wolven, otters, vissen, reptielen en amfibieën wonen aan de andere kant. Toen ik mijn baan startte, hadden we alleen wolven, beren en roofvogels en werkte ik voornamelijk met de beren. Gedurende de jaren kregen we meer diersoorten en de daarmee gepaard gaande uitbreiding van onze dierverzorgingsstaf. Iedere kant heeft zijn team. Vier teamleden, inclusief ikzelf, kunnen met alle dieren werken (crosstrained).”

Specialistische zorg – goed ziekenplan is vereist

“Als een van onze dieren zorg nodig heeft die onze dierenarts niet kan geven, dan kunnen wij de dieren naar de Universiteit van Washington State (UWS) brengen waar bijvoorbeeld MRI- en CAT-scans gemaakt kunnen worden. Dit is zo'n 12,5 uur rijden van het centrum vandaan.” Gelukkig hebben ze deze service niet vaak nodig. Gretchen heeft in 14,5 jaar deze rit drie keer gedaan. De laatste keer was in 2019. Het centrum bezit een bus die een temperatuur gecontroleerde ruimte heeft waar een beer die verdoofd is in een speciale kooi ligt. Ze beginnen vroeg te rijden en het UWS-team staat klaar bij aankomst. Als de ingreep vlot gaat en er geen speciale nazorg nodig is, dan rijdt het GWDC-team dezelfde dag terug, maar als er meer aan de hand is, dan blijft iedereen een nacht logeren. In 2019 had het team een verkeerde afslag genomen op de campus en toen werden ze door een politie-escorte begeleid naar de juiste plaats. Gretchen moest nog steeds lachen, ze zei: “je denkt dat je erg belangrijk bent, maar het is de Grizzly waar iedereen zijn aandacht op gevestigd heeft en zo hoort het ook”.

Wat is het advies dat je zelf hebt ontvangen tijdens je training en dat je vaak ook geeft aan trainees? “Geduld is een schone zaak. Dieren zijn onvoorspelbaar en zij bepalen je dag. Dus als je binnenloopt in het centrum met een bepaald verwachtingspatroon voor de dieren kom je van een koude kermis thuis. Een recent voorbeeld: gisteren moest ik met een van onze oudere otters, die veel tandproblemen heeft gehad de afgelopen jaren, naar de dierenarts. We nemen een andere otter mee voor steun. Ik had een van de twee broers meegenomen. Helaas verloren we door een onverwachte

hartstilstand onze otter. Toen ik gisteravond met de andere otter terugkwam in het centrum ging hij meteen naar zijn broer toe. Ze zijn bij elkaar gaan liggen en weigerden vanochtend uit hun slaaphabitat te komen. Het resultaat is dat onze bezoekers vanochtend deze otters niet kunnen zien. Als welzijnscoördinator moet ik hen de tijd geven en als dat betekent dat ik mijn schema moet omzetten dan is dat volstrekt logisch. Mijn eerste prioriteit is dat deze broers zich weer optimaal gaan voelen en het verlies van de ander otter goed verwerken.”

Hoe heeft Covid-19 je werk en omgeving beïnvloed?

“Een geluk bij een ongeluk. Onder normale omstandigheden is de westelijke ingang naar het Yellowstonepark gesloten in de winter. Ons bezoekersaantal is dan redelijk laag. Dat was niet anders in 2020. Het probleem was wel dat wij geen nieuw personeel aan konden nemen. We zijn een vrijwilligersorganisatie en werken met een beperkt budget. We hebben in 2020 en 2021 met een basisteam gewerkt. Gedurende deze hele periode hebben we met N95-maskers en 2 meter sociale afstand van elkaar gewerkt in alle verblijven en kantoren van het GWDC. Dit moest gebeuren omdat de otters erg gevoelig zijn voor Covid en hun welzijn op de eerste plaats komt.

Wat mij het meest verbaasde en bezorgd maakte is, toen we eindelijk bezoekers mochten ontvangen, te zien hoe onbeleefd mensen waren geworden, zeker ten opzichte van ons educatie- en dierverzorgerssteam. Mijn teamleden werden uitgescholden, belachelijk gemaakt, fysiek aangevallen, en zelfs bedreigd met een revolver. En dit alleen maar omdat zij de bezoekers vriendelijk verzochten om zich aan de Covid-regels te houden, niet alleen om zichzelf, maar ook andere bezoekers en onze dieren te beschermen.

Mensen begrijpen vaak niet dat als onze verzorgers zich bedreigd voelen onze dieren dit onmiddellijk merken. Ik keek erg uit naar de opening van ons centrum na een jaar volledig gesloten te zijn en in het tweede jaar gelimiteerd open te zijn, maar het maakt me toch enigszins bedroefd om te zien hoe weinig respect bezoekers hebben tegenover elkaar, mijn team en onze dieren.”

Fotoverantwoording:

1. Susanne Cappendijk: Afbeeldingen 1-3,6, 7.
2. Gretchen Heine, Grizzly & Wolf Discovery Center: Afbeeldingen 4, 5

“The simplest and most innocuous procedure applied to small numbers of animals can obviously result in distress when in incompetent hands. ”

Russell & Burch, 1959

The Principles of Humane Experimental Technique